

4705 3. Beh. af Forl. i. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1873 til 31. Marts 1874. 4706

Ministeriums politiske Ledetjerne. Vi fra vor Side have vort Program, men jeg kan egentlig ikke tænke mig noget andet Program, for det erede Ministerium end det, at det ikke vil vort Program. Det er i denne Uoverensstemmelse, at Udsæden til de ufrugtbare Aar ligger, som det erede Medlem for Huset Amts 4de Valgfreds (Sjöring) før saa træffende tilbræde; tun Skade, at han ikke af sin Skildring og Anledning, til at stemme imod Finantsloven. Det forekommer mig, at denne hans Stemmegivning endog efter hans Udtalelse maa forøge Aarets Misværet. Det erede Ministeriums Stilling er mig alligevel meget forklarlig. Jeg har fra denne Mads set alle Grundlovsministerer gjøre deres Indtræden gennem hin excellenten Dør. Der har været et stort Antal og en Mangfoldighed af Personer, men et Systemstykke har været meget sjældent, og siden 1854, da det Ministerium traadte ind her i Salen, hvori den erede nuværende Kultusminister blev Sjælen, har jeg, hvad den indre Politik angaar, ikke set nogen Systemforandring, i al Fald, med Undtagelse af Kottwitzs kortvarige Regjerings Tid. Det System, som har været fulgt siden 1854, har imidlertid været betegnende. Jeg behøver blot i den Henseende at minde om Markedagene den 2den Oktober 1855, Rigsraadets Jøvelsdag, den 18de November 1863, Fællesforsamlingens Marsdag, og nu senest Grundlovsdagen den 28de Juli 1866. Det forekommer mig, at man ikke kan være i Tvivl om, hvilket Kompas der har ledet disse forskellige Ministerier; det har bestandig været et Kompas, der viste bort fra Grundloven af 1849. Det er blevet sagt, at Hensigten blot var at ændre Valgloven af 1849, men det er for Dyrigt betegnende i den Henseende, at nogle af de Mand, der have været ledende ved de forskellige Grundloves Givelse, senere have aabenbaret os, at man allerede i 1855 ved Rigsraadets Indstiftelse tilføjede at bestjære Valgretten af 1849, og at man endnu mere tilføjede dette ved Fællesforsamlingen af 1863. Hvad vi nu i denne Session fornemme, er, at Valgrettens Indskrænkning har ført os til et grundlovsstrævsigt Massineri, som stemmer op for Rigsdagens Virksomhed. Det er nu blevet kundbart, at de Ændringer, som Valgloven er undergaet, og som nu ere blevne til Grundlov, medfører en Modfætning mellem Thingene og en Stilling for Ministeriet, som gjør, at vi her Sntet ere i Stand til at udtette. For en Maaned siden fremhævede jeg under Adressede-batten, at det ikke blot var Folkethinget, som blev hæmmet i sin Virksomhed paa Grund af Ministeriets Umedgørlighed, men at

Landstinget var ligesaa ufrugtbar, og det erede Medlem for Huset har fornemlig ogsaa indbefattet dette og dets Virksomhed under Aarets gøde Ufrugtbarhed. Efterat Rigsdagen har været samlet i omtrent 5 Maaned, have vi ikke endnu faaet et eneste Lovforslag, af nogen som helst Betydning oversendt fra Landstinget til Folkethinget, skjøndt vi herfra have sendt nogle, som dog ikke have været ganske ubetydelige, til Landstinget. Jeg siger, at dette viser sig, at Lovgivningens Massineri — og det er for Lovgivningens Styld at vi sidde her — er gaaet istaa, og det er derfor jeg tror, at burde stemme imod Finantsloven, thi jeg kan ikke ønske, at denne Tilstand fortættets. Jeg tror, det er paa Tide at prøve det Nødmiddel, som en Forsættelse af Finantsloven Lovlig giver Folkethinget ihænde, for at se, om der ikke skulde være en Mulighed for, enten at faae et andet Folkething, som det erede Ministerium kunde regjere med, eller som det kunde faae til at arbejde med sig, eller ogsaa at faae et andet Ministerium, som Folkethinget kunde arbejde med. Det er Nødvendigheden af, at faae et af disse Forsøg prøvet, som bringer mig til at stemme imod Finantsloven. Stattenegøttelsen er givet Folkethinget, og dersom denne Ret ikke var givet os, havde vistnok Grundloven af 1866, ligesaa lidt som Grundloven af 1849, nogen hunderlig Betydning. Hvorfor skulde man ikke bruge det Middel, som er givet os til at fremme en saadan Tilstand, som vi anse for at være nødvendig? Saalænge det System, jeg har betegnet gennem Markedagene, var i Hæltal, underkastede vi os fuldstændig, og vilig de Afstemninger og Vedtægter, som bleve truffene af Hæltallet; men det forekommer mig, at Villighed maa medføre, at man nu begynder at tage et parlamentarisk Denym. Den erede Finantsministers Henvisning til England kunde jo være, høist interessant, men nogen sand Betydning for de danske Forhold har den ganske vist ikke, al den Stund der er en himmelvid Forskiel imellem den engelske Forsætning og den danske, og al den Stund den engelske Forsætning savner det brede demokratiske Grundlag, som den danske Forsætning har i den almindelige Valgret, hvilken giver Folkethinget og dets nuværende Hæltal dets Præg. Jeg veed ikke rigtig, hvad den erede Finantsminister mente med, at der skulde 600 Aar til en parlamentarisk Udvikling. Skulde vi da i alt Fald ikke prøve at begynde derpaa nu? Da maa være Efterkommere om 600 Aar se, hvorledes det er gaaet i den Tid. Der maa dog gjøres en Begyndelse, thi Meningen kan vel ikke være den, at